

SEVENGÜL SÖNMEZ

ENVER BEŞİNCİ:

“İCAZETNAMELER MAZİDEKİ DERİNLİĞİN İSPATIDIR”

Yeni Devir ve Milli Gazete’de gazetecilik kariyerine başlayan Enver Beşinci gençlik yıllarından itibaren koleksiyonculuğa yöneldi. Çeşitli ansiklopedilerde alanıyla ilgili madde yazımlarında bulunan Beşinci, 2010 sonrasında ise dünya genelinden icazetnameler, şahadetnameler, diplomalar buldu ve bir koleksiyon oluşturdu. Elindeki belgeleri *İcazetli Hekim, Diplomalı Doktor* adıyla iki kapak arasında toplayan araştırmacı koleksiyoner Beşinci ile tarihi bir yolculuğa çıktık.

Çalışmalarınızla beraber icazetname kültürünü Peygamber Efendimizin dönemine götürüyorsunuz. Bu belgenin verilmiş sebebi ve tarihi serüvenini sizden dinleyelim...

İcazetnâme, bugünkü tâbir ile bir medrese/okul talebesinin tedris/okuma hayatına atılabileceğini gösteren diploma demektir. Bir başka ifade ile icâzet, kazandığı ilmi birikimini başkalarına da aktarması için hocanın talebesine verdiği izni ifade eder. Burada, Fuat Sezgin Hocamızı rahmetle anmalıyım, zira önceki *Osmanlı’dan Günümüze, İcazetten Diplomaya* adlı eserimde bize büyük katkılarda bulunmuştu. Bu vesileyle de ruhu şad, makamı cennet olsun. Bu görüşmelerimde bize kazandırdığı en kıymetli bilgi, günümüz diplomalarının Batı dünyasına Medrese eğitim sisteminde verilen İcazetten geçmiş olmasını söylemesiydi. Bunu George Makdisi de *Ortaçağ’da Yüksek Öğretim* eserinde genişçe anlatır ve diplomanın icâzetten önce geçmişinin olmadığını altını çizer.

Biz konumuza dönecek olursak, İcazetnâmelerde bir silsile halinde yer alan hocalar zinciri, aynı zamanda icâzet konusu olan dersin hocalarının hangi gelenekten geldiklerini ve hangi kaynaktan beslendiklerini de gösterir. Aldığı bu izni nasıl kullanacağına dair usulü de gösteren hoca, İcazetnâmeyi şahsi mührüyle de mühürler. Böylece icâzetnâme, bazen tek sayfalık bir belge şeklinde bazen de adeta bir kitapçık/rehber halinde verilir. Zira belgeyi veren hoca, belge içinde yer alan kitap isimlerini, aldığı ilmi tek tek yazarak bize bu konuda önemli bilgiler sunmuş olur. İcazetnâmelerde umumiyetle mektep-medrese adı geçmez. Bu, hocanın herhangi bir medrese adına değil, kendi adına icâzet verme yetkisine sahip olmasından kaynaklıdır. “Usûl, Fûrû, Hadîs ve Tefsir gibi ilimlerin tümünden ona icâzet verdim.” ifadesiyle verilen bu icâzetnâmelerde müderris kendi ismini yazdıktan sonra, kendisi o ilmi kimden okuduğunu / aldığını, hocasının kim olduğunu ve silsile halinde hocalarının hocalarını da sayıp belirterek bu yolla ilimdeki gücünü ve selahiyetini de göster-

miş olurdu. Şunu da ifade etmek isterim, İslâm dünyasında bugünkü üniversite seviyesi olan medreselerde mezuniyet belgesi “İcazetnâme” verme geleneği, daha sonra, tevcih, intihâbnâme, şehâdetnâme bazen de tasdiknâme olarak devam etmiş, günümüz “diploma” adlandırmasına varmıştır diyebiliriz.

Kitabın adındaki ayrımla devam edelim. İcazetnameli hekim ile diplomalı doktor arasında nasıl bir fark vardır?

Önce şunu belirtmeliyim, ben bir koleksiyonerim. Yıllarca büyük emekle oluşturduğum koleksiyonum, elimdeki belgelerden yola çıkarak bir şeyleri araştırıyorum, bir farklılığa dikkat çekmeye çalışıyorum. Bizi böyle bir ayrımın farkındalığına götüren şey, “Osmanlı’dan Günümüze İcazetten Diplomaya” adıyla yaptığımız koleksiyon çalışmasının tasnifi esnasında oluştu. Bu, Tıp alanında verilen diplomalara gösterilen ayrıcalıklı bir ayrıntıdan kaynaklandı. Görünüşte zor farkedilecek, gözden kaçırılacak kadar küçük, fakat esasta önceki kadim tıp geleneğinin varlığını göstermesi açısından oldukça önemli bir ayrıntıydı. Hazreti Mevlana’nın buyurduğu gibi “kişinin değeri aradığı şeydir.” Ben de o değeri bulmaya çalıştım iz sürümünü seneler boyunca devam ettirdim. Koleksiyonumun diğer belgelerini incelediğimde, önceki devirlerde tıbbiye dışındaki diğer alanlarda, Mülkiye, Askeriye, Mühendishaneler gibi okullar mezuniyet belgesi olarak şahâdetnâme, bazen tasdiknâme ve diploma ismiyle mezuniyet belgesi verirken, bunlar arasında sadece ve sadece tıp alanında tıbbiye okullarından verilen mezuniyet belgeleri Tıp İcazetnâmesi olarak veriliyordu. Bu isimlendirmenin tıbbiyelerin kuruluşu 1827’den Cumhuriyetin kuruluşuna kadar, hatta Harf İnkılabına kadar bile böyle devam ettiğine dair belgeler var elimizde. Çok dikkate değer, ciddi, üzerinde durulması gereken bir konu olarak beni çok etkiledi. İz sürümümü devam ettirdim. Bu defa da yeni bir kavram Hikmet, Hekim ve Tabip kavramıyla karşılaştım, yüzleştim. Zira, Tıp icâzetlerinin, yani hekimlerin mezuniyet belgelerinin üst başlığında okul ismi olarak buna

ENVER BEŞİNCİ:

“İCAZETNAMELER MAZİDEKİ DERİNLİĞİN İSPATIDIR”

Yeni Devir ve Milli Gazete’de gazetecilik kariyerine başlayan Enver Beşinci gençlik yıllarından itibaren koleksiyonculuğa yöneldi. Çeşitli ansiklopedilerde alanıyla ilgili madde yazımlarında bulunan Beşinci, 2010 sonrasında ise dünya genelinden icazetnameler, şahadetnameler, diplomalar buldu ve bir koleksiyon oluşturdu. Elindeki belgeleri *İcazetli Hekim, Diplomalı Doktor* adıyla iki kapak arasında toplayan araştırmacı koleksiyoner Beşinci ile tarihi bir yolculuğa çıktık.

Çalışmalarınızla beraber icazetname kültürünü Peygamber Efendimizin dönemine götürüyorsunuz. Bu belgenin verilisi sebebi ve tarihi serüvenini sizden dinleyelim...

İcazetnâme, bugünkü tâbir ile bir medrese/okul talebesinin tedris/okuma hayatına atılabileceğini gösteren diploma demektir. Bir başka ifade ile icâzet, kazandığı ilmi birikimini başkalarına da aktarması için hocanın talebesine verdiği izni ifade eder. Burada, Fuat Sezgin Hocamızı rahmetle anmalıyım, zira önceki *Osmanlı’dan Günümüze, İcazetten Diplomaya* adlı eserimizde bize büyük katkılarda bulunmuştu. Bu vesileyle de ruhu şad, makamı cennet olsun. Bu görüşmelerimizde bize kazandırdığı en kıymetli bilgi, günümüz diplomalarının Batı dünyasına Medrese eğitim sisteminde verilen İcazetten geçmiş olmasını söylemesiydi. Bunu George Makdisi de *Ortaçağ’da Yüksek Öğretim* eserinde genişçe anlatır ve diplomanın icâzetten önce geçmişinin olmadığını altını çizer.

Biz konumuza dönecek olursak, İcazetnâmelerde bir silsile halinde yer alan hocalar zinciri, aynı zamanda icâzet konusu olan dersin hocalarının hangi geleneğe geldiklerini ve hangi kaynaktan beslendiklerini de gösterir. Aldığı bu izni nasıl kullanacağına dair usulü de gösteren hoca, İcazetnâmeyi şahsi mührüyle de mühürler. Böylece icâzetnâme, bazen tek sayfalık bir belge şeklinde bazen de adeta bir kitapçık/rehber halinde verilir. Zira belgeyi veren hoca, belge içinde yer alan kitap isimlerini, aldığı ilmi tek tek yazarak bize bu konuda önemli bilgiler sunmuş olur. İcazetnâmelerde umumiyetle mektep-medrese adı geçmez. Bu, hocanın herhangi bir medrese adına değil, kendi adına icâzet verme yetkisine sahip olmasından kaynaklıdır. “Usûl, Fûrû, Hadîs ve Tefsir gibi ilimlerin tümünden ona icâzet verdim.” ifadesiyle verilen bu icâzetnâmelerde müderris kendi ismini yazdıktan sonra, kendisi o ilmi kimden okuduğunu / aldığını, hocasının kim olduğunu ve silsile halinde hocalarının hocalarını da sayıp belirterek bu yolla ilimdeki gücünü ve selahiyetini de göster-

miş olurdu. Şunu da ifade etmek isterim, İslâm dünyasında bugünkü üniversite seviyesi olan medreselerde mezuniyet belgesi “İcâzetnâme” verme geleneği, daha sonra, tevcîh, intihâbnâme, şehâdetnâme bazen de tasdiknâme olarak devam etmiş, günümüz “diploma” adlandırmasına varmıştır diyebiliriz.

Kitabın adındaki ayrımla devam edelim. İcazetnameli hekim ile diplomalı doktor arasında nasıl bir fark vardır?

Önce şunu belirtmeliyim, ben bir koleksiyonerim. Yıllarca büyük emekle oluşturduğum koleksiyonum, elimdeki belgelerden yola çıkarak bir şeyleri araştırıyorum, bir farklılığa dikkati çekmeye çalışıyorum. Bizi böyle bir ayrımın farkındalığına götüren şey, “Osmanlı’dan Günümüze İcazetten Diplomaya” adıyla yaptığımız koleksiyon çalışmasının tasnifi esnasında oluştu. Bu, Tıp alanında verilen diplomalara gösterilen ayrıcalıklı bir ayrıntıdan kaynaklandı. Görünüşte zor farkedilecek, gözden kaçırılacak kadar küçük, fakat esasta önceki kadim tıp geleneğinin varlığını göstermesi açısından oldukça önemli bir ayrıntıydı. Hazreti Mevlana’nın buyurduğu gibi “kişinin değeri aradığı şeydir.” Ben de o değeri bulmaya çalıştım iz sürümünü seneler boyunca devam ettirdim. Koleksiyonumun diğer belgelerini incelediğimde, önceki devirlerde tıbbiye dışındaki diğer alanlarda, Mülkiye, Askeriye, Mühendishaneler gibi okullar mezuniyet belgesi olarak şahâdetnâme, bazen tasdiknâme ve diploma ismiyle mezuniyet belgesi verirken, bunlar arasında sadece ve sadece tıp alanında tıbbiye okullarından verilen mezuniyet belgeleri Tıp İcazetnâmesi olarak veriliyordu. Bu isimlendirmenin tıbbiyelerin kuruluşu 1827’den Cumhuriyetin kuruluşuna kadar, hatta Harf İnkılabına kadar bile böyle devam ettiğine dair belgeler var elimizde. Çok dikkate değer, ciddi, üzerinde durulması gereken bir konu olarak beni çok etkiledi. İz sürümümü devam ettirdim. Bu defa da yeni bir kavram Hikmet, Hekim ve Tabip kavramıyla karşılaştım, yüzleştim. Zira, Tıp icâzetlerinin, yani hekimlerin mezuniyet belgelerinin üst başlığında okul ismi olarak buna

işaret vardı zaten. O başlıktaki ifade şuydu: “Dâr’ül ulûm-ı hikemiyye-i Mekteb-i Tıbbiye-i Şâhâne”. Yani, Hikmet ilimlerinin de öğretildiği padişah himayesindeki Tıp Mektebi. Durum bu olunca tıp konusunda verilen bu belgelerin diploma değil de “icâzetnâme” olarak isimlendirilmesi, tıbbın adeta bir klasik İslâmî ilim olarak telakki edildiğini bize düşündürdü. Tıp lehine gösterilen bu farklılığı eşrefi mahlûkat (yaratılmışların en şerefli) olan insana verilen bir üstünlük ve değer olarak gördük ve düşündürücü bulduk. Adlandırma böyle olunca da bu durum bizi, Hekim-Doktor, İcâzet-Diploma, zıt ikili ayırımına götürdü ve eserimizin adlandırmasını bu şekilde koyduk: İcâzetli Hekim Diplomalı Doktor.

Bilgeliğe yaraşır bir donanımla

Hadis, tefsir, hat gibi İslâmî ilimlerde öğrenim gören kişilere verilen icâzetname, tıp alanında da veriliyor. Bu bize tıbbı bakış konusunda neler söyler?

İlk sorunuzda Hazreti Peygamberle başlayan icâzet geleceğini sormuştunuz, biraz daha açıklamak isterim, İcâzet veya İcâzetnâmeler: bir medrese öğrencisinin ders verme hayatına atılabileceğini gösteren mesleki mezuniyet- bitirme belgesi olduğunu özetlemiştik. Ayrıca da bugünkü diplomaya ilhamlık yaptığını da. Naçizane ben şöyle anlıyorum, Kuran’ı Kerim Bakara 31’de, “Allah Hazreti Adem’e bütün isimleri öğretti”, ayetinde ilmin başlangıcı olarak, insanlığın ilk atası Hazreti Âdem’in ilk öğrenci, Yüce Allah’ın da ilk öğretici olduğunu görüyorum. Dolayısıyla bu öğretilen bilgi, doğrudan Hz. Peygamber’e (s.a), onun vasıtasıyla Cebrail (a.s) ve Allah’a (c.c) dayanmış oluyor. Bu nedenle de (yukarda da bahsi geçti), bütün ilimler, Hz. Peygamber’e kadar uzanan bir icâzet silsilesine sahiptirler.

Yüce Allah, ya peygamberler aracılığıyla ya da bir tür ilham yoluyla insanlara bu dünyadaki varlıklarını sürdürmelerini ve kemale ermelerini sağlayacak tüm bilgileri şifa bilgileri dahil, çeşitli seviyelerde öğretmiştir. Bunlar arasında Hz. İdris, Hz. Dâvûd, Hz. Lokman gibi bazı peygamberler ve Hermes ve Asklepius gibi bazı büyük filozoflar, bu bilgi ile hikmetin ilahi kaynağının temsilcileri olarak insanlığa yeni ufuklar kazandıran bu bilgileri öğrenmiş ve öğretmişlerdir. Bunlar arasında hikmet ilmi de vardır, Zira genel kabule göre, tıbbın kurucu babası Hipokrat’ın da hocasının hocası olan büyük filozof Empoedokles’in (MÖ 494-434), kendisinin bilmediği hikmet ilmini, Hazreti Lokman Aleyhisselam’a giderek öğrendiği belirtilir.

Diğer taraftan, Fransız devrimini yapanlar din anlayışlarını na-

ENVER BEŞİNCİ İcâzetli Hekim Diplomalı Doktor

İCÂZETLİ HEKİM, DİPLOMALI DOKTOR

Enver Beşinci
TK YAYINLARI 2024

sıl açıklamışlardı: “Tanrı’yı öldürdük, kiliseyi de gömdük” demişlerdi. Bir yönüyle de şunu demek istemişlerdi, kuracağımız yeni dünya düzeninde bizim medeniyetimizde insan ruhuna yer yoktur. Bilginin yalnızca bilimsel bilgi olduğunu, doğru bilgiye ise yalnızca ampirizm (deneycilik) ile ulaşılabileceğini ve yönetim anlayışını buna göre var edeceklerini. Yani hikmeti dışlayarak hatta yok kabul ederek insan ruhu yerine bedeni güçlendirme anlayışı. İşte bu anlayış günümüz modern tıbbını da kapsamaktadır. Bu anlayış sadece bilgi kaynaklı öğrenme olduğu için diploma akademik bir unvana denk gelmektedir.

Konu insan hayatı, sağlığın korunması, insanı topyekûn ruh ve bedeniyle birlikte ele alan konu olunca hikmet, hekim daha büyük önem arz ediyor. Çünkü bizim geleneğimizde icâzet alan hekim, kendisinden aynı zamanda “hakîm”lik yani bilgelik beklenen ve zaten kendisini bu bilgeliğe yaraşır bir donanımla o belgeyi almaya hak kazanan kimsedir. Hekim, karşısındaki insanın bir ‘insan’ olduğu bilincinden asla uzaklaşmayan, ölüm ve hastalığı mücadele edilecek anormallikler olarak değil, hayatın doğal parçaları olarak görebilen, hem kendi hayatında hem de hastalarının yaşam kalitesinde belirgin bir iyileşme sağlayabilecek bir zihni ve fikri donanıma sahip insanı temsil etmektedir. İşte bu nedenle, hekimin bu özelliğini koruması için ona verilen belgenin adı tıp icâzetnâmesi, diğerini de diploma ile tanımlıyoruz. Yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için günümüzde hikmet ilmi ile yoğrulmuş birçok hekim doktorumuzun var olduğunu ve onlarla iftihar ettiğimizi söylemeliyiz.

Sadece kâğıt belge üstünde değil manevi bakımdan da bir değişime dikkat çekiyorsunuz. Belgedeki değişimin toplumsal, tarihi ve manevi etkileri nelerdir?

Toplumsal değişim dediniz, bana rahmetli Ordinaryüs Profesör Cemil Bilsel’in rektör olduğu dönem 1941-42 üniversite açılış konuşmasındaki şu sözünü hatırlattı. Diyor ki: “Büyük adamlarımız karanlıkta kalkar, sabah namazının ardınca verilen cami derslerine hevesle koşarlardı. Türk elinde büyük ilim adamları, böyle yetişmiştir”. Biz böyle bir gelenekten geliyoruz. Yani kâğıt üzerinde değil, fiili olarak hayatın içinde hikmeti bulma arayışı. Hocamız Prof. Ömer Türker’in eserimizde şöyle bir anlatımı vardır: İshak b. Huneyn’in (ö. 298/910) kendi döneminde tıbbın kökeni sorununun tartışıldığını ve bu hususu araştırması için görevlendirildiğini söyler. Kindî’nin öğrencisi Ebû Zeyd el-Belhî ise, tıbbın temel bilgilerinin vahiy yahut ilham yoluyla alındığını söyler. Yine Kindî ekolünden kabul edilen Âmirî, tabiplerin Asklepius’un semaya yükselerek tıp sanatının ahvaline vakif olduğunu iddia ettiklerini de ifade ederler.

Tıp alanında insanlığa büyük armağanları olan İbn Ebû Usaybia, tıp bilgisinin Hz. Âdem'den Hz. Şit'in nakliyle ortaya çıktığını dile getiren bir görüşe de yer verir. İşte tıp geleceğinin, böyle bir anlayışla, Hipokrat'ın hocasının hocası, Empedokles'le başlayıp geçmiş milletlerden Selçuklu ve Osmanlı'ya, oradan Cumhuriyete kadar, hatta bazı belgelerde harf inkılabına kadar devam ettiğini görüyoruz. Bu açıklamalar hem İslam öncesi geleneklerde hem de İslam döneminde tıp bilgisinin nebevî veya ilahî bir kaynağa dayandığına dair yaygın kanaati göstermektedir.

Tarih boyunca baktığımızda tıp alanındaki gelişmelerde Müslüman ilim adamlarının katkısı göze çarpıyor. Ancak hafızamızda Batılıların daha etkin olduğu kodlanmış. Doğu ile Batı arasındaki tıbbi bakışın farkları nelerdir?

Sorudaki kodlama ifadesi bana yine rahmetli Fuat Sezgin Hocanın pek çok kere serzenişte bulunduğu konuyu hatırlattı. "İslâm âlimleri'nin insanlığa yaptığı hizmet ve buluşları Batı'ya anlatıyor, kabul ettiriyorum da, bizim Müslümanlara bir türlü ettiremiyorum" derdi. Tam burada Türk tıbbını Batı'ya tanıtan mimar ve hekim, rahmetli Prof. Arslan Terzioğlu'ndan (1938-2013) bir alıntı yapmamız lazım. Diyor ki Terzioğlu: "Doğu dünyasında bilimin güneşi tüm parlaklığıyla zihinleri aydınlatırken, Batı dünyası içine düşmüş olduğu bilgi yoksunluğundan kurtulmanın çaresini aramaktaydı. İşte bu yoksunluktan kurtulmada her toplumda olduğu gibi Batı'ya da yol göstericilik vasfı Türkler tarafından dünya medeniyetine armağan edilmiştir. En büyük hizmetlerinden biri [olarak], imparatorluklar kurdukları Orta Asya ve Hindistan'dan Viyana, Cezayir, Mısır ve Yemen'e kadar uzanan üç kıta üzerindeki dünyanın yarısından fazlasını kaplayan sahada, içinde hekimlerin de yetiştikleri tıp okulu mahiyetindeki hastahaneler tesis ederek tababetin [hekimliğin] gelişmesine yardım etmiş olmalarıdır."

Prof. Terzioğlu, Almanya'da bulunduğu dönem içinde hocası Prof. Dr. Heinrich Schipperges (1918-2003, Tıp tarihçisi) ile birlikte yaptığı bilimsel araştırmalar ile ortaya koydukları görüntü: Selçuklu Türklerinin gerek hastaneleri, gerekse orada tatbik edilen tıp/hekimlik sisteminin Avrupa'da hekimliğin gelişmesini etkileyecek tıbbî Rönesans'ın başlamasında büyük bir rol oynadığıdır. Bu tesirlerin ne derece bariz olduğunu şu sözlerle anlatır: "Selçuklu döneminde, tıp eğitiminde okutulan kitaplar, Avrupa'da Salerno, Montpellier ve Paris Tıp Fakültelerinde aynen Latince tercümelerinden ders kitabı olarak okutuluyordu". Bilindiği gibi bu iki okulun kurulmasında, "İbn Sina ve İbn Rüşdün öğrencileri Yunan geleneğiyle tamamen nüfuz etmiş olan İslam bilimini taşımışlardır. Onların etkisiyle XII. yüzyıldan itibaren Montpellier [ve Salerno'nun] tıp alanında bir etkisi oluştu". Bu konuya ilgi duyanlara, hocamızın "Türk İslâm Hastaneleri ve Tababetinin Avrupa'da Tıbbî Rönesansı Etkilemesinden Türk Tıbbının Batılaşması" konulu makalesini hararetle tavsiye ederim.

Kitapta alıntılara yer verdiğiniz Prof. Dr. Teoman Duralı'nın hikmet ile hekim arasında kurduğu ilişki de burada vurgulanabilir sanırım...

Evet, rahmetli Teoman Hocamızın Hikmetle Hekim arasındaki kurduğu bağ çok değerlidir ve irdelenmelidir. Biz eserimize İcâzetli Hekim ifadesini, sağlığı bozulan bir insanın ruhuna hitap ederek, onu her şeyden önce manevi anlamda iyileştiren, onu şifa kanatları altına alan, hikmetle donatılmış kişinin "hekim" olduğu için bu adlandırmayı koymuştuk. Zira, Hekim,

"hakim" kelimesiyle aynı anlamda, 'bilgelik' demektir. Yani hekim sadece tıp konusunda malumat sahibi olan kişi değil, her türlü insani bilgiyle donatılmış bir kişidir de.

Sadece laboratuvarlarda oluşturulmuş ilaçlarla tedavi yolu izlemez, insanla konuşur, onu aynı zamanda ruhen/manevi anlamda da tedavi eder. Hastasını yani insanı, "eşref-i mahluk", toplumu ise tanrı "vediası", insanlararası ilişkiyi kardeşlik esasını içinde görür. Bu nedenle, icâzetli hekimle diplomalı doktor arasında bu fark vardır. O nedenle de Nobel ödüllü (1949), bilim adamı Walter Ruldolf "Hekim yalnız ilaç dağıtan kişi değil, aynı zamanda Ruh'a da tesir yapan kişidir" der. Ancak Pozitivist anlayış, geçmişe, geleneğe ait olan ne varsa yıkmayı ve dünyayı modern tıbbı göre dizayn etmeyi amaç edinmiştir. Bunun yanında, AVM haline getirilmiş hastahanelerde sayısız hastaya bakmak zorunda kalan doktor nasıl hekimlik anlayışıyla doktorluk yapsın, yapabilsin ki! Yani hem Hikmet'i olmayan, hem de Hikmet'e karşı bir tıp anlayışı, bu durumda hastasının ruhuna nasıl nüfus edebilsin ki! Duralı Hoca, bu nedenle modern tıbbin hastayı, makina derekesine indirdiğini, doktora ise, âlet edavât cihaz şebekesi arasında trafik kolluk memurluğu yaptırıldığını ifade eder. Ona göre bu anlayış, hastayı bir cihazdan diğerine, dijital görüntüleme aletleri arasında yönlendiren, hastayla yani insanla bağı, bağlantısı bulunmayan bir doktor vaziyetine getirmiştir. Özetle, organik tıptan biyonik tıbbı geçilmiştir.

Koleksiyonerler, geçmiş keşfinin en önemli aktörü

Dijital dönüşümün hızla yaşandığı günümüzde koleksiyonerler adeta birer Don Kişot'a benzetilir. Geçmişten bugüne koleksiyonerliğin kıymeti hakkında ne söylemek istersiniz?

Naçizane kendimi araştırmacı koleksiyoner olarak tanımlıyorum. Sadece biriktiren değil, sahip olduğum belge veya eşyayı tek tek özel bir gözle değerlendirip kültür hayatına kazandırmayı amaçlıyorum. Bu gaye ile, tek tek toplanan belgeleri, tarihimize ve kültürümüze katkı sağlayacak şekilde tasnif ederek bir bütün haline getirmeyi ve yorumlamayı amaçlıyorum. Geçmiş milletlerden bugüne kadar tebarüz eden bilgi, ne kadar geriye gidilirse, bugün insanlık o derecede aydınlık olacaktır. Milletler bu bakımdan geçmişlerinin derinliğiyle övünürler. Geçmiş olmayan milletler bu yüzden, kendilerinin ne kadar büyük tecrübe sahibi olduklarını göstermek için mazilerinin derinliğini ispatlamak için belge bulmaya çalışırlar. Birçok yabancı kaynak bize bu nedenle gelir, yeni oluşan devletlere ait belge toplamak isterler, yeni devletin geçmişini zenginleştirmeye çalışırlar... Çünkü koleksiyonerler, bu geçmiş keşfinin en önemli aktörlerinden biridir. Nasip edene sonsuz şükürler, katkı verenlere de yürek dolusu selamlar etmeliyim.

Kültür araştırmacısı ve koleksiyoner olarak başka hangi alanlara özel emek veriyorsunuz?

Uzun süredir oluşturduğum "Semavî Dinlerin Nikâh Akitleri" koleksiyonunu yayına hazırlıyorum. Üç semavî dine ait bu koleksiyon, üç cilt olacak zenginlikte. 16. asırdan günümüze kadar Musevilik, Hristiyanlık ve son Hak Din İslâm'ın nikâhla ilgili tüm alt ve üst soylarını kapsıyor.

Üç Semavî dinin nikâhla ilgili ortak bir fikri var mı?

Evet var, nikâhsız asla...